



Läkemedelsarbetet i Västernorrland

Patientsäker, vetenskapligt uppdaterad, kostnadseffektiv läkemedelsanvändning med rätt läkemedel till rätt person i rätt dos vid rätt tidpunkt

Kvalitetsgranskning av läkemedelshantering

Läkemedelshantering

Fortbildning

Läkemedelsförsörjning

Läkemedelsekonomi

IT – läkemedel i journalen

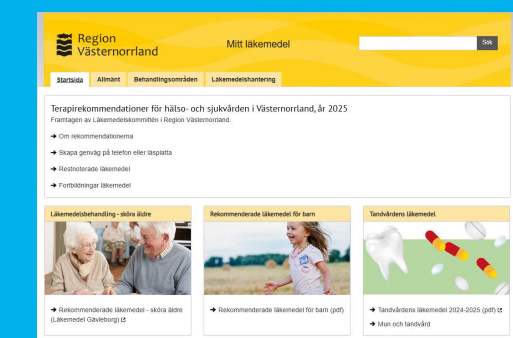
Vårdnära tjänster

Rester

Avvikelser

Beredskap

Rekommenderade läkemedel
Mitt Läkemedel samt kvalitetsmål



Skriftlig information
Mittmedel, Läkemedelsnytt
Aktuellt om läkemedel

Informationsbesök i primärvård och på kliniker

Statistik

Ordnat införande

Upphandling i slutenvård

Fortbildning i narkotikahandling 2025-11-20

Anna Smedlund Eriksson, informationssjuksköterska
Läkemedelsenheten
Verksamhet Kvalitet och patientsäkerhet
E-post: lakemedelsenheten@rvn.se



HSLF-FS 2017:37 Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd om ordination och hantering av läkemedel i hälso- och sjukvården:

Vårdgivaren ska fastställa rutiner för ordination och hantering av läkemedel i verksamheten

- Ansvar
- Ordination
- Inskrivning och utskrivning av patient
- Beställning
- Förvaring och skötsel av läkemedelsförråd
- Iordningställande av läkemedel
- Administrering och överlämnande av läkemedel
- Narkotikahandling
- Medicinska gaser

Startsida / Läkemedelshantering

Allmänt om
läkemedelshantering

Ansvarsfördelning -
Läkemedelshantering +

Ordination av läkemedel +

Inskrivning och utskrivning
av patient +

Beställning (rekvisition) av
läkemedel +

Förvaring och skötsel av
läkemedelsförråd +

ordningställande av
läkemedel +

Administrering och
överlämnande +

Medicinska gaser +

Narkotikahantering +

Läkemedelsavfall

Läkemedelshantering

[Allmänt om läkemedelshantering](#)

[Ansvarsfördelning - Läkemedelshantering](#)

[Ordination av läkemedel](#)

[Inskrivning och utskrivning av patient](#)

[Beställning \(rekvisition\) av läkemedel](#)

[Förvaring och skötsel av läkemedelsförråd](#)

[ordningställande av läkemedel](#)

[Administrering och överlämnande](#)

[Medicinska gaser](#)

[Narkotikahantering](#)

[Läkemedelsavfall](#)

[Regelverk, riktlinjer, bilagor och webbsidor](#)

Innehåller:

- riktlinjer
- rutiner och instruktioner
- bilagor och mallar
- länkar till relevanta författningar och webbsidor

Terapirekommendationer för hälso- och sjukvården i Västernorrland, år 2025

Framtagen av Läkemedelskommittén i Region Västernorrland.

- Om rekommendationerna
- Skapa genväg på telefon eller läsplatta
- Restnoterade läkemedel
- Fortbildningar läkemedel

Läkemedelsbehandling - sköra äldre



→ Rekommenderade läkemedel - sköra äldre (Läkemedel Gävleborg) [↗](#)

Rekommenderade läkemedel för barn



→ Rekommenderade läkemedel för barn (pdf) [↗](#)

Tandvårdens läkemedel



→ Tandvårdens läkemedel 2024-2025 (pdf) [↗](#)

→ Mun och tandvård

Service och stöd i arbetet ▶

Vårdens arbetssätt ▼

Schema ▶

Läkemedel ▼

Rapportering av biverkningar

Förskrivarstöd

Läkemedelsmallar

Läkemedelsförsörjning ▶

Läkemedelshantering ▼Kvalitetsgranskning av
läkemedelshantering

Medicinsk gas

Antibiotika ▶

Recept ▶

Fortbildningsmedel inom
läkemedelsområdet

Äldre & läkemedel

Patientadministration ▶

Vårdplatser

Läkemedelshantering

Säker läkemedelshantering är en förutsättning för hög patientsäkerhet. Det är viktigt att lokala rutiner kring läkemedelshantering finns samt att de är lättillgängliga, kända och tillämpas.

Föreskrift om läkemedelshantering

Den föreskrift som lägger den stora grunden till sidorna om Läkemedelshantering är [HSLF-FS 2017:37 - Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd om ordination och hantering av läkemedel i hälso- och sjukvården – Konsoliderad](#)

Riktlinjer och råd för läkemedelshantering

Regionens riktlinjer och läkemedelskommitténs rekommendationer inom länet gällande läkemedelshantering finns att läsa på Vårdgivarwebben:

[Mitt läkemedel - Läkemedelshantering \(rvn.se\)](#)

Där finns även samlat författningar och föreskrifter, riktlinjer och rutiner, mallar och bilagor, samt länkar till relaterade webbsidor gällande Läkemedelshantering.

Läkemedelshantering i Mitt Läkemedel på Vårdgivarwebben uppdateras löpande, samt revideras årligen den 1 september samt vid behov.

Vid frågor om läkemedelshantering, kontakta lakemedelsenheten@rvn.se

Kassation av läkemedel

[Snabbguide för läkemedelsavfall \(pdf\)](#)

Relaterade länkar

[Skötsel av läkemedelsförråd](#)

[Läkemedelsförsörjning](#)

[Läkemedelsavfall](#)

[Medicinsk gas](#)

[Kvalitetsgranskning av läkemedelshantering](#)

Start

Kunskapsstöd & rutiner

Hjälpmedel

Samverkan & utveckling

Vårdval & privata vårdgivare

Administration & stöd

Startsida / Kunskapsstöd & rutiner / Läkemedel

Behandlingslinjer och övriga kunskapsstöd

+

Laboratorier och provtagning

+

Läkemedel

-

MittMedel och Läkemedelsnytt

+

Rekommendationer & läkemedelsval

+

Fortbildningar

+

Subvention av läkemedel utanför förmån

+

Kommunala läkemedelsförråd

+

Arbetsplatskod förskri...

+

Läkemedel

Välkomna till Läkemedelskommitténs och Läkemedelsenhetens sidor.

Här har vi samlat information om läkemedel och läkemedelshantering riktad till vårdgivare och apoteksaktörer.

Mitt läkemedel, terapiråd och rekommendationer

Terapirekommendationer för hälso- och sjukvården i Västernorrland framtagna av Läkemedelskommittén och de medicinska terapigrupperna i länet.

→ [Mitt läkemedel](#)

Restnoterade och avregistrerade läkemedel

Läkemedelsenheten bevakar löpande tillgängligheten för läkemedel som används såväl på recept som rekvisition. Rekommendation om alternativ tas fram i samråd med Läkemedelskommittén och berörda verksamheter.

→ [Restnoterade läkemedel](#)

Läkemedelshantering, råd och riktlinjer

Med läkemedelshantering avses ordination, iordningställande, administrering, rekvisition och förvaring av läkemedel.

→ [Läkemedelshantering](#)

Relaterad information

→ [Läkemedelsenheten](#)

→ [Läkemedelskommittén](#)

→ [Mitt läkemedel](#)



mitt läkemedel

Allt Bilder Videor Nyheter

Region Västernorrland
https://www.rvn.se › mitt-lakem...

Mitt läkemedel

Startsida · [Terapirekommendationer](#)
Läkemedelsbehandling - sköra ä...

Allmänt

Fält markerade med * är obligatoriska

Generella direktiv

Generella direktiv · För slutenvård

Smarta läkemedelsval

Sumatriptan är utpatenterat och

Läkemedelsförråd

Läkemedelsförråd · Akutläkemedel

Läkemedelsnytt för ...

Här hittar du som är läkemedel...

Ansvar - Läkemedelshantering

Ansvar på vårdenhetsnivå

Verksamhetschefen behöver inte ha medicinsk kompetens men utan den kompetensen får hen inte bestämma över vård och behandling av patienter. Verksamhetschefen ansvarar för att det bedrivs en god och säker vård på enheten och delegerar ofta till enhetschef att verkställa:

- Framtagande, revidering och tillämpning av lokala rutiner
- Bedriva systematiskt kvalitetssäkringsarbete
- Utse ansvariga för de olika delarna i läkemedelshanteringen.

Mallar med ansvarsbeskrivning finns för:

- Enhetschef
- Narkotikaansvarig
- Läkare (LMA/MLA)
- Gasansvarig
- Läkemedelsansvarig sjuksköterska

Lokala rutiner för läkemedelshantering

Lokala rutiner på vårdenhet

Vårdgivaren ska fastställa rutiner för ordination och hantering av läkemedel i verksamheten (HSLF-FS 2017:37).

Läkemedelshanteringen ska tillgodose hög patientsäkerhet och god vårdkvalitet. Som grund för detta arbete finns:

- Lagar som berör Hälso- och sjukvård, patientsäkerhet m.m.
- Socialstyrelsens föreskrifter
- Läkemedelsverkets föreskrifter
- Strategi för läkemedel i Region Västernorrland
- Läkemedelshantering för hälso- och sjukvård i Västernorrland (Mitt Läkemedel)
- Lokala rutiner
- Regelbunden kvalitetsgranskning

Narkotikahantering

Förvaring



*Läkemedel ska förvaras: **Oåtkomliga för obehöriga**, enligt tillverkarens anvisningar, på ett sådant sätt att deras kvalitet inte försämras, i ett särskilt läkemedelsförråd som är anpassat för verksamhetens inriktning och omfattning (HSLF-FS 2017:37).*

- Kodlås, SITHS-kort eller nyckel till skåp eller läkemedelsrum
- Rummet bör inte vara genomgångsrum för att säkra god hygien och ostörd arbetsmiljö
- Endast förvaring av läkemedel och material för iordningställande av läkemedel.

Narkotikahandling



Vårdgivaren ska regelbundet kontrollera tillförsel, förbrukning och kassation av narkotiska läkemedel som ett led i egenkontrollen enligt 5 kapitel 2 § Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd om ledningssystem för systematiskt kvalitetsarbete (SOSFS 2011:9).

Narkotika har dessutom en egen lagstiftning, förutom sedvanliga föreskrifter runt läkemedel.

I läkemedelsförrådet:

- Narkotika placeras så att det är svårt att upptäcka för obehöriga
- Narkotikalagret anpassas efter enhetens behov
- Behov av narkotika som akutläkemedel bör analyseras
- Narkotika kan förvaras i skåp med kort- eller kodlås. Annars rekommenderas att de förvaras separat eller på uppmärkta hyllor

Narkotikahandtering

Tillförsel, förbrukning och kassation av narkotiska läkemedel ska dokumenteras i en särskild förbrukningsjournal (HSLF-FS 2017:37).

- Förbrukningen ska kontrolleras regelbundet; rekommendationen är varje månad
 - frångår enheten rekommendationen ska det framgå i lokal rutin
- All hantering bör ske direkt från förråd till patient
- Narkotikajournaler sparas 1 år [\[5 år från 2026\]](#) efter sista anteckningen
- Kassation dubbelsigneras och avidentifieras
- Tillfälliga förbrukningsjournaler vid tillfälliga preparat samt vid "lån"
- Hantering av mixturer bör beskrivas i lokal rutin (vägs eller mäts åtgång visuellt)
- Förbrukningsjournaler beställs från OneMed i Proceedo – både A4 och A5

Narkotikahandtering – Läkemedelsverket 2011:9

- **Lager på hyllan, gäller även "sällanläkemedel"**
Narkotika får inte lagerhållas i större mängder än som är nödvändigt för verksamheten.
- **Signaturlista**
26 § Inom verksamhet där narkotika hanteras ska det finnas dokumentation som visar vilka personer som har rätt att hantera narkotika och dokumentation som visar vilken person som använder ett visst signum.
- **Förbrukningsjournal**
Narkotikaanteckningar och andra handlingar hänförliga till narkotikahandtering ska förvaras under **minst fem år**.
- **Innan "lån" sker**
27 § Den som överlåter narkotika ska före överlåtelserna kontrollera att mottagaren har rätt att hantera narkotika.
- **Förvaring och "lån"**
28 § Den som innehar narkotika ansvarar för att narkotikan förvaras och hanteras så att risken för olovlig befattning med narkotikan undanröjs. Detta gäller även den som transporterar narkotika.

Narkotikakontrollen

Frekvens samt vad som ska kontrolleras bör beskrivas i lokal rutin för läkemedelshantering;

- Räkna antal/mängd och stämma av med dokumenterat antal/mängd (även vid varje uttag)
- I förbrukningsjournal bör det:
 - kontrolleras att signaturer är kända (dvs finns i signeringslista)
 - göras rimlighetsbedömning på antal uttag samt uttagen mängd
 - kontrolleras avvikelser som utrivna sidor, överstrykningar
 - uppmärksammas om brister(underskott)/överskott noterats på flera rader utan åtgärd
 - göras stickprov på dokumentation av tillförsel
 - kontrolleras att kassation är dubbelsignerad
- Kontrollera/kalibrera våg för vägning av mixturer, om sådan finns

Avvikelser i narkotikahanteringen

- Det bör vara nolltolerans vid brister/underskott. En enskild liten avvikelse bör utredas/åtgärdas omedelbart.
- Om avvikelser förekommer allt mer frekvent eller i allt större mängder, bör kontroller utföras tätare/oftare, alternativt att det utförs extra kontroller
- Vid utredning av avvikelser/svinn bör rutiner för och kontroller av alla delar av narkotikahanteringen kontrolleras – tillförsel, förbrukning och kassation
- Regionrutin finns för vägledning (revidering sker våren 2026):

[Avvikelse i narkotikahandtering \(pdf\) - RVN intranät](#)

Funderingar, frågor, reflektioner?

